

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2023/24:1

Fredagen den 15 september

§ 1 Allmänna frågor

Statsrådet Jessica Roswall

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 10 juli 2023**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 19 september 2023**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 9 och det är den 15 september. Vi inleder vårt första EU-nämndsmöte för riksmötet 2023/24, sannolikt icke det sista under detta riksmöte! Utöver att det är Hans Majestät Konungens firandedag i dag har vi Europa- och Nordenminister Jessica Roswall i rummet.

Vi inleder med återrapport från möte den 10 juli. Finns det något att tillägga muntligt till det skriftliga?

Anf. 2 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Vilken ära att få inleda riksdagsåret med ett EU-nämnds-sammanträde. Nej, jag har inget ytterligare att tillägga från rådsmötet. Jag var på plats, och jag kan såklart svara på frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Statsrådet hade helt rätt attityd genom att vara tacksam mot EU-nämnden. Det finns inga frågor.

Vi går in på området Icke lagstiftande verksamhet. Dagordningspunkt 3, Rådets förordning om ändring av förordning nr 1 om vilka språk som skall användas i Europeiska ekonomiska gemenskapen (Rättslig grund: artikel 342 i EUF-fördraget).

Anf. 4 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Ordförandelandet Spanien kommer att presentera ett förslag om att revidera förordning nr 1 för att katalanska, baskiska och galiciska ska bli officiella språk och arbetsspråk för EU:s institutioner. Förslaget ska diskuteras och möjligen beslutas.

Regeringen är tveksam till om förslaget är moget för beslut. Det behövs en konsekvensanalys om förslagets påverkan på effektiviteten i EU-arbetet samt budgetära och praktiska effekter.

Det finns sedan 2005 administrativa arrangemang mellan Spanien, rådet och kommissionen där spanska medborgare har rätt att kommunicera skriftligen med respektive institution på katalanska, galiciska och baskiska. Det är den spanska regeringen som står för de kostnader som följer. Om förslaget till revidering av förordning nr 1 går igenom så som det har presenterats i skrift är det EU som får stå för kostnaderna. Det skulle vara bra om det kunde förtydligas vad förslaget kostar och vem som ska betala för det.

Det finns också rättsliga frågetecken. Om förordning nr 1 skulle ändras enligt det spanska förslaget skulle det vara första gången fler språk än fördragsspråken omfattas av förordningen.

Anf. 5 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Låt mig ställa en kunskapsfråga. Beslutet ska ju antas med enhällighet. Hur ser det ut hos andra EU-länder? Är det fler länder än Sverige som ställer sig tveksamma till detta?

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Jag kan själv addera att det här är väl inte till ringa del spansk inrikespolitik. PSOE, ett av partierna, har nått en uppgörelse med ett antal regionala partier. Hur klokt är det att låta ett lands inrikespolitik spilla över på EU:s institutioner? Därför finns det skäl att se till att man verkligen bereder frågan noggrant. Det uppfattar jag också är regeringens hållning. Jag tror att man riskerar att öppna en Pandoras ask om man börjar låta olika former av regionala språk och regionala frågor skölja in över EU:s institutioner.

Anf. 7 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tackar för Matilda Ernkran's fråga och för ordförandens inspel.

Det är första gången frågan kommer upp. Jag har haft underhandskontakter med kollegor runt om i Europa. På förberedande nivå har vi hört att även flera andra medlemsstater har en tveksam inställning. Det är därför jag säger att det möjligen kan bli beslut, men vår uppfattning är, precis som ordföranden säger, att det behövs en analys för att se vilka konsekvenser det kan bli. Frågan är inte mogen för beslut. Min bild är att vi absolut inte är ensamma om att ha denna uppfattning.

Anf. 8 JAN ERICSON (M):

Jag har också en kunskapsfråga. Det finns ett EU-fördrag i grunden. Hur mycket är bundet av fördraget, och hur mycket ligger utanför frågan om vilka språk man får använda? Jag har ett vagt minne om att det finns något om detta i fördraget.

Anf. 9 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! En av de tveksamheter vi har är att det finns rättsliga frågetecken om detta. Det skulle i så fall vara första gången man ändrar till fler språk än fördragsspråken. Det är än så länge en oklar fråga.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 26–27 oktober 2023: utkast till kommenterad dagordning.

Anf. 11 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Den 26–27 oktober träffas stats- och regeringscheferna. Vid allmänna rådets möte kommer utkastet till annoterad dagordning inför Europeiska rådet att behandlas. Nämnden har tagit del av utkastet till dagordning. På den står Ukraina, översynen av den fleråriga budgetramen, där stödet till Ukraina är en huvuddel, samt ekonomi och migration. Under Övriga frågor står FN:s konferens om klimatförändringar samt yttre förbindelser, till exempel situationen i Sahel.

Regeringen tycker att det är särskilt viktigt att ekonomidiskussionen inkluderar långsiktiga åtgärder för att främja EU:s konkurrenskraft. Det handlar om åtgärder som främjar handel, innovation och forskning, att förenkla regelverket samt fördjupa den inre marknaden.

Vad gäller översynen av den fleråriga budgetramen är det viktigt att EU enas om finansiellt stöd till Ukraina. Räntekostnaden för återhämtningsplanen måste också betalas. Från regeringens sida arbetar vi med likasinnade budgetrestriktiva länder för att dessa kostnader ska hanteras genom omprioriteringar inom budgeten.

Regeringen kan stödja dagordningen. Vad gäller diskussionen i substans återkommer jag vid nästa samråd med EU-nämnden den 20 oktober.

Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill lägga till att det är jätteviktigt att regeringen lyfter fram ekonomi, långsiktig konkurrenskraft, Ukraina och den fleråriga budgetramen. Men jag har svårt att se varför inte migration och klimatarbete också är viktiga på dagordningen. Det kan man väl få en kommentar till? Migrationsdelen är absolut viktig att hålla i, det vill säga att få på plats det som man har kommit överens om.

Men under den punkt där man lyfter fram utrikespolitik kan man fundera över om regeringen har några egna tankar om vad som ska lyftas in. Här står det att det kan komma upp något om Sahel, men det finns fortfarande stora problem i andra länder. Inte minst i Iran begår man övergrepp mot sin egen befolkning. Det är väl känt. Men det finns också kurder i Iran och utanför Iran som regimen regelbundet attackerar. Är det här något som Sverige ändå kan tänka sig att lyfta upp? Den iranska regimen är inne i andra länder, till exempel Irak, och attackerar kurder. Det är en svår situation. Det finns mycket som borde tas upp under Övrigt utrikes.

Är detta något som Sverige kan tänkas lyfta in?

Anf. 13 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Självklart! Migration har varit på Europeiska rådets agenda och har diskuterats mycket under det senaste året. Det kommer att ske även denna gång. För Sveriges del är det viktigt, bland annat med tanke på framgångarna under det svenska ordförandeskapet, att komma överens i

ministerrådet om en viktig del av migrationspakten. Det är också viktigt för oss alla att vi för diskussionen om den externa dimensionen. Och nu är det dags igen att ta upp frågan på Europeiska rådet. Det följer vad vi har gjort tidigare. Vi återkommer till detta.

Sedan var det, som det heter, Other items. Det här är det som vi just nu har fått utskickat. Min erfarenhet är, och den delas säkert av nämnden, att det kan komma till punkter, kanske också i ett sent skede. Både jag och statsministern, förmodligen också utrikesministern, kommer att få dem när datumet närmar sig för att beredas i utrikesutskottet och i nämnden.

Min bild just när det gäller Iran är att Sverige under ordförandeskapet var drivande för att få upp frågan i FAC. Det är självklart viktiga frågor, men vi får återkomma.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Lagstiftningsprogrammering: avsiktsförklaring.

Anf. 15 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! I onsdags höll kommissionens ordförande sitt årliga återkommande tal om Europeiska unionen i Europaparlamentet.

Kommissionen har därefter skickat sin avsiktsförklaring till rådets ordförande och Europaparlamentets talman. Talet var det sista i sitt slag under innevarande mandatperiod. Givet stundande EU-val i vår var talet tämligen tillbakablickande snarare än fullt av nya initiativ.

Från regeringens sida är det angeläget att kommissionen tar vidare arbetet från det svenska ordförandeskapet, särskilt vad gäller stöd till Ukraina och för att stärka EU:s långsiktiga konkurrenskraft.

Vi välkomnar att kommissionen ger Italiens före detta premiärminister Mario Draghi i uppdrag att rapportera om EU:s långsiktiga konkurrenskraft. Regeringen tycker även att det är positivt att små och medelstora företag kommer att ges möjlighet att tala direkt med kommissionen genom ett särskilt sändebud för småföretagare. Att kommissionen kommer att arbeta för att minska företagens rapporteringsskyldighet med 25 procent ligger också helt i linje med regeringens konkurrenskraftsfokus.

Regeringen kommer att återkomma till riksdagen allteftersom de aviserade initiativen kommer att presenteras.

Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S):

Nu måste jag fråga igen. Jag känner en större oro och förundran än tidigare. Vi konstaterade först när det gäller dagordningen att där väljer regeringen i sina ståndpunkter att inte lyfta fram hanteringen av migrationen, inte heller klimat och COP 28. Nu finns avsiktsförklaringen. Vi har naturligtvis ingenting emot att fortsätta att stödja Ukraina. Det är viktigt att bygga en långsiktig och hållbar konkurrenskraft, men det är ändå talande med de ståndpunkter regeringen kommer hit med. Regeringen ska ju svara på frågan om vilka initiativ som Sverige anser är mest önskvärda – most needed. Varför tar man inte här chansen att igen säga att migrationen måste på plats, som finns med i avsiktsförklaringen? Vi måste

fortsätta att se till att få på plats klimatmålen till 2040, som finns med i avsiktsförklaringen.

Det som jag tycker är mest anmärkningsvärt av den här SD-regeringen är att i den här avsiktsförklaringen lyfter man fram att det är oerhört viktigt att man under det sista året i mandatperioden tar initiativ för att komma åt den organiserade brottsligheten, inte minst knarkhandeln. Här sitter vi i Sverige med djupare och djupare problem; det finns organiserade kriminella som utnyttjar barn. Det går inte åt rätt, utan det går åt fel håll. SD-regeringen kommer till EU-nämnden och ska förbereda Europeiska rådet, där statsministern ska prata med andra toppchefer, och det finns inte med i ståndpunkterna att en av de viktigaste frågorna som vi gemensamt behöver jobba med, för Sveriges skull, är att få stopp på den organiserade brottsligheten. Det är anmärkningsvärt, och jag vill gärna höra en kommentar.

Anf. 17 ELIN NILSSON (L):

Herr ordförande! Jag har också lyssnat på talet. Ursula von der Leyen lyfte fram Kinas påverkan, hur Kinas varor påverkar marknaden och snedvrider konkurrensen. Hon lyfte också fram en del säkerhetsaspekter som följer av att ha kinesiska varor på den europeiska marknaden. Man kan känna en viss oro för hur dessa frågor påverkar oss på lång sikt.

I talet kan man höra tendenser som kan leda till mer protektionism när det gäller EU:s inre marknad. Kan EU-ministern reflektera lite över hur vi bör förhålla oss till avvägningen mellan säkerheten och lika villkor samt den inre marknaden, så att den inte blir mer protektionistisk? Det vore tacksamt med en reflektion.

Anf. 18 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Först var det frågan om migration. Det som EU-ministrarna ska kommentera är inte talet utan det är avsiktsförklaringen. I slutet av en mandatperiod innehåller den, som tur är, inte alltför många förslag. Det är bara några månader kvar av mandatperioden.

Vad gäller migrationen är vi nu i slutet. Vår kommissionär Ylva Johansson har arbetat fram ett stort paket som vi har jobbat hårt med under det svenska ordförandeskapet, och vi kommer att fortsätta att jobba med det för att det ska gå i mål. Det ligger alltså redan där.

Det finns några saker som regeringen saknar i avsiktsförklaringen. Jag tycker bland annat, precis som Matilda Ernkrans tar upp, att det borde ha varit ett större fokus på den grova organiserade brottsligheten eftersom den är ett hot mot Sverige och mot EU. Även om detta nämns hade det kunnat vara tydligare.

Detta är någonting som vi från regeringens sida såklart jobbar hårt med i de olika rådskonstellationerna. Och vi kommer att återkomma till det allteftersom saker och ting presenteras.

Elin Nilsson ställde en mycket bra fråga, och jag tackar för den. Min tolkning är att den konflikt som finns mellan marknadsliberala länder och mer interventionspositiva länder inte är ny. I denna dragkamp är det väldigt viktigt att Sverige är tydligt med var vi står. Det är därför som vi trycker på dessa frågor också.

2023/24:1
15 september

Anf. 19 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag tackar EU-ministern för detta. Jag är mycket väl medveten om att det inte är von der Leyens tal som vi pratar om här utan att det är avsiktsförklaringen som skickades ut i går. Jag tycker inte att EU-ministern riktigt svarar på min fråga. Det som ståtpunkten handlar om och som ministern ska svara på är följande: Vilka initiativ i avsiktsförklaringen tycker Sverige är mest nödvändiga?

Både Ukraina och långsiktig konkurrenskraft nämns i avsiktsförklaringen. Och som jag sa tycker vi socialdemokrater att dessa frågor också är viktiga. Det är helt rimligt att nämna Ukraina och långsiktig konkurrenskraft. Men det står också väldigt tydligt i denna avsiktsförklaring att man även behöver prioritera under detta sista år. I avsiktsförklaringen står det att man behöver prioritera och få på plats klimatmålet till 2040, att man behöver prioritera arbetet mot den organiserade brottsligheten och att man behöver få på plats det som är kvar av frågan om migrationen.

Vad är det som gör att den svenska regeringen inför mötet med andra EU-ministrar – så småningom om också statsministern – kommer till EU-nämnden med sina ståtpunkter om Ukraina och långsiktig konkurrenskraft och väljer bort att säga att det mest prioriterade är migrationen, klimatet och att stoppa den organiserade brottsligheten? Jag uppskattar att statsrådet säger att man kan säga någonting om den organiserade brottsligheten när vi socialdemokrater nu har påtalat detta. Men vad är det som gör att det inte är tillräckligt viktigt för att finnas med när regeringen och Tidöpartierna kommer hit och ska föredra vad de har tänkt att säga? Jag uppskattar att ministern är beredd att ta med detta. Men jag tyckte inte att jag riktigt fick svar på frågan varför det inte var med från början och varför man valde bort det.

Anf. 20 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Jag ser faktiskt inte riktigt konflikten. Detta är viktiga frågor, precis som Matilda Ernkrans lyfter fram. Men den konflikt som möjligen finns, och som Elin Nilsson tog upp i sin fråga, är mellan olika länder på det sätt som Elin Nilsson tog upp i sin fråga. Frågorna om migration och grov organiserad brottslighet är nämligen viktiga för alla, och säkert i synnerhet för Sverige. Men den konflikt som finns mellan olika medlemsstater är den som Elin Nilsson var inne på. Men det är självklart att detta är frågor som är viktiga för Sverige.

Anf. 21 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Kan statsrådet då förtydliga vad den svenska ståtpunkten är? Vilka initiativ kommer Sverige att lyfta fram som extra viktiga i denna avsiktsförklaring, utöver Ukraina och långsiktig konkurrenskraft?

Anf. 22 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Jag ber om ursäkt för pausen. Det är första gången som jag är med på en sådan diskussion i Europeiska rådet, och jag har ingen erfarenhet att falla tillbaka på.

Men denna diskussion mellan EU-ministrarna är på en mer övergripande nivå och kommer att tas upp i respektive ministerråd. De

frågor som Matilda Ernkran lyfte fram kommer framför allt att tas upp i RIF-rådet.

2023/24:1
15 september

På den övergripande nivån där jag tror att Sverige kommer att kunna göra skillnad är på Ukrainadelen och konkurrenskraftsdelen. Med detta sagt är det såklart viktigt att vi även lyfter fram grov organiserad brottslighet och migration. Men det är inte detta som diskussionen kommer att handla om. Jag hoppas att det var ett någorlunda svar på frågan.

Anf. 23 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag tittar här lite grann på kansliet. Jag vet inte hur vanligt det är att man anmäler en avvikande ståndpunkt i detta skede. Men det är ändå en diskussion som ska ske, det finns ett förslag till ståndpunkt, EU-ministern kommer att yttra sig och det kommer också att påverka framåt i tiden hur statsministern tar sig an detta. Därför vill jag ändå från Socialdemokraterna anmäla att vi tycker att det är självklart att i denna avsiktsförklaring lyfta fram Ukraina. Vi står också bakom att den långsiktiga konkurrenskraften ska lyftas fram. Men vi tycker att Sverige som land behöver EU-samarbetet och också ska vara tydligt med att vi tycker att det är prioriterat att få asyl- och migrationspakten över the line, som det heter, alltså på plats som det står i denna avsiktsförklaring, att vi hanterar klimatet och får ett klimatmål på plats till 2040, som står som en av prioriteringarna i avsiktsförklaringen, och inte minst att vi ger ett ordentligt stöd för att vi i EU-samarbetet ska ta initiativ för att stoppa den grova organiserade brottsligheten som slår in över Sverige precis i detta nu.

Om detta vill vi alltså anmäla en avvikande ståndpunkt om. Vi tycker att man till ståndpunkten, utöver stödet till Ukraina och långsiktig konkurrenskraft, ska tillföra asyl- och migrationspakten, klimatmålet 2040 och initiativ för att stoppa den organiserade brottsligheten.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Vill statsrådet tillägga någonting?

Anf. 25 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Jag ser inte riktigt konflikten och avstår därför.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt anmäld från Socialdemokraterna i enlighet med det som Matilda Ernkran har föredragit.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Den årliga rättsstatsdialogen: utvärdering.

Anf. 27 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Ordförandeskapet har inlett en utvärdering av rättsstatsdialogen och satt upp frågan som en diskussionspunkt vid nästa veckas rådsmöte. Dialogen utvärderades senast under det finska ordförandeskapet hösten 2019, och det bestämdes att dialogen skulle utvärderas på nytt i slutet av 2023.

Ordförandeskapets förhoppning är att nya rådsslutsatser om dialogen ska kunna antas vid allmänna rådets möte i december.

Regeringen välkomnar att den årliga rättsstatsdialogen utvärderas. Dialogen utgör ett viktigt verktyg för att identifiera utmaningar när det gäller rättsstatsprincipen i unionen och i medlemsstaterna. Den är ett bra format för att dela erfarenheter om hur rättsstaten kan värnas och stärkas.

Regeringen kommer inom ramen för utvärderingen att verka för att säkerställa rättsstatsdialogens kontinuitet, och regeringen anser att den strukturerade dialog som infördes 2020 bör konsolideras. Det betyder tre saker. För det första anser vi att rådet ska fortsätta utgå från kommissionens årliga rättsstatsrapport. För det andra anser vi att rådet ska fortsätta att varje år genomföra en horisontell diskussion. Och för det tredje anser vi att rådet ska fortsätta att varje termin ha landsspecifika diskussioner med ett antal medlemsstater enligt ett rullande schema.

Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen öppnade i sitt linjetal i onsdags för att inkludera kandidatländerna i rättsstatsrapporten. Det ligger i unionens och medlemsstaternas gemensamma intresse att rättsstatsprincipen respekteras. Därför kan en inkludering av kandidatländerna i rapporten utgöra en viktig del i förberedelserna för ett framtida medlemskap. Förslaget visar på rapportens betydelse och lämplighet som gemensam utgångspunkt i rättsstatsarbetet.

Slutligen vill jag säga några ord om civilsamhällets roll. Regeringen anser att aktörer som civilsamhället, journalister och akademiker spelar en viktig roll i att värna rättsstatens principer. Och parallellt med den strukturerade rättsstatsdialogen i rådet kan medlemsstaterna med fördel involvera civilsamhället i evenemang utanför rådet.

Jag stod själv värd för Stockholmssymposiet om demokrati och rättsstatsprincipen, som jag har talat om här tidigare, och regeringen ställer sig positiv till att liknande evenemang arrangeras regelbundet av medlemsstaterna för att främja en bredare diskussion i samhället.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Den årliga rättsstatsdialogen: övergripande diskussion. Denna dagordningspunkt är snarlik den tidigare.

Anf. 29 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Ja, det är en snarlik och återkommande dagordningspunkt. Denna dagordningspunkt är en diskussionspunkt. Detta blir fjärde året i rad som rådet genomför en horisontell diskussion om den allmänna delen av kommissionens rättsstatsrapport som publicerades i juli i år.

Regeringen anser att rättsstatsdialogen är en nödvändig del av arbetet med att stärka respekten för rättsstatens principer i hela EU och förebygga att rättsstatsproblem uppkommer eller förvärras.

Som tidigare granskar kommissionen situationen inom fyra områden: rättssystemet, korruptionsbekämpning, mediemångfald och ”andra institutionella kontroller och motvikter”.

Det sistnämnda handlar om viktiga aktörer som ombudsmän, civilsamhället och människorättsinstitutioner.

Fjölårets rapport innehöll för första gången rekommendationer som följs upp i årets rapport. Regeringen anser att det är mycket viktigt att rekommendationerna i rapporten följs upp på ett effektivt sätt i rådets rättsstatsdialog.

Kommissionen konstaterar i rättsstatsrapporten för 2023 att nästan 65 procent av rekommendationerna har genomförts helt eller delvis av medlemsstaterna. Regeringen bedömer att detta är en positiv utveckling, men det är dock inte tillräckligt.

Att det i EU fortfarande finns brister vad gäller domstolsväsendets oberoende, korruption och mediefrihet är mycket allvarligt. Rättsstatsdialogen utgör ett viktigt komplement till övriga verktyg, såsom villkorlighetsmekanismen i EU-budgeten.

Den svenska regeringen avser att delta aktivt i diskussionen.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Finns det några sådana?

Anf. 31 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Ja, det finns två övriga frågor.

Slovenien kommer att informera om konsekvenserna av översvämningarna i landet och tacka för det stöd som har erhållits. Jag vill passa på att säga att jag var i Slovenien precis när vi hade gett landet tre broar. De var mycket tacksamma för det.

Grekland önskar också informera om den senaste tidens skogsbränder och översvämningar.

Jag vill också informera nämnden om diskussionerna vid frukosten och lunchen i anslutning till rådsmötet. Ordförandeskapet bjuder in till en frukost om Ukraina, och Ukrainas vice premiärminister Olha Stefanisjyna kommer att delta. Jag förväntar mig att frukosten kommer att handla om Ukrainas reformansträngningar inför höstens kommande utvidgningspaket. Ukrainas målsättning är att EU i slutet av detta år ska fatta beslut om att öppna anslutningsförhandlingarna.

Slutligen: Temat på den informella lunchen är EU:s framtid, och jag förväntar mig att diskussionen blir en fortsättning på den diskussion som vi hade vid det informella mötet i Uppsala i juni. Bakgrunden är att vi måste säkerställa att EU är redo att ta in nya medlemmar, och detta är en fråga som har fått förnyad aktualitet och tyngd i och med Ukrainas kandidatstatus. Frågan är om EU måste förändras för att klara av att bli fler medlemmar än 35.

Detta är frågor som en tysk-fransk expertgrupp har funderat på under året. Den består av runt ett dussin akademiker som kommer att redovisa sina slutsatser under lunchen.

Som nämnden väl känner till är regeringens bedömning att vi inte ser några behov av fördragsändringar. Vissa justeringar gällande exempelvis beslutsfattande kan behöva göras inom ramen för gällande fördrag. Och att förbereda unionen för utvidgning är någonting som kommer att stå på EU:s dagordning under hösten, nästa år och flera år framöver. Vi får därför anledning att återkomma till frågan.

2023/24:1
15 september

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi hade möjlighet att träffa vice premiärministern från Ukraina här på försommaren – en utomordentligt intressant person, väldigt duktig.

Stort tack till statsrådet med medarbetare för dagens medverkan i EU-nämnden, som sannolikt inte är den sista under detta riksmöte!

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Vi har landsbygdsminister Peter Kullgren här med vad som ser ut att vara hela departementets tjänstemannastab.

Vi går in på första punkten, Återrapport från informellt möte i rådet den 25 juli 2023. Finns det något att muntligen tillägga till det skriftliga?

Anf. 34 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Jag svarar på frågor om det finns.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen och återrapporten.

Då har vi dagordningspunkt 3, Direktivet om markhälsa: Skydd, hållbar förvaltning och återställande av mark i EU – jordbruksaspekter. Det är statsrådet Romina Pourmokhtaris fråga, men jag ger ordet till landsbygdsministern.

Anf. 36 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! På rådet kommer vi att få en första presentation av kommissionens förslag till nytt direktiv om övervakning av markhälsa och resiliens. Vi kommer att föra en diskussion om de delar av förslaget som kommer att beröra jord- och skogsbruket. Detta förslag kommer som sagt att förhandlas i miljørådet, och statsrådet Pourmokhtari har beredningsansvaret här i Sverige. Förslaget presenterades i juli, och förhandlingsarbetet i Bryssel är fortfarande i sin linda.

Regeringen anser att mark är en viktig resurs som behöver värnas. God markhälsa ökar till exempel förutsättningarna för att marken ska kunna fungera som kolsänka och bidrar till att upprätthålla en långsiktig produktion av livsmedel och skogsråvaror. Regeringen är dock i ett initialt skede tveksam till om det behövs en gemensam EU-lagstiftning på området.

Anf. 37 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag tackar landsbygdsministern för redogörelsen.

Vi från Socialdemokraterna vill börja med att fråga just om synen på ett EU-direktiv och hur regeringen egentligen resonerar. Det blir ju lite apart när man så tydligt är tveksam. Är det en linje som ska drivas? Sedan finns det i regeringens ståndpunkt åsikter om hur vi vill förhålla oss till ett direktiv, men är det så att regeringen vill gå in och ha någonting annat än ett direktiv? Är detta någonting man tycker ska skötas på annat sätt, i en annan form? Vi är fundersamma över varför detta är en del av ståndpunkten. Är det detta ni främst ska driva. Det vill säga att försöka få bort det som direktiv? Ska ni driva att det blir ett nej? Ska ni rösta nej till detta? Det blir ju lite en paragraf över alltihop; sedan kan vi komma in och prata substans.

Anf. 38 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Vänsterpartiet framförde synpunkten att vi ville se en ändring i ståndpunkten på utskottets sammanträde, där det också var en informationspunkt. Jag skulle vilja börja med den frågan, varför frågan togs upp som information i utskottet och därefter som ett beslutsförslag här i nämnden. Varför gjorde man det inte i form av en beslutspunkt även i själva utskottet tidigare när denna information kom upp? Eller har jag fel i det här fallet? Det var den information jag hade fått till mig, att det var en informationspunkt i själva utskottet. Det stämmer väl? Precis! Då undrar jag varför vi har gått till väga på det sättet och inte har tagit in ståndpunkter direkt från partierna i utskottet. Det är den första frågan.

Sedan handlar det om det som Vänsterpartiet vill ändra till. Vi anser att regeringens ståndpunkt ska lyda enligt följande: Regeringen anser att marken är en viktig resurs som behöver värnas och att markens många ekosystemtjänster behöver upprätthållas. God markhälsa ökar till exempel förutsättningarna för att marken ska kunna fungera som kolsänka och bidrar till att upprätthålla en långsiktig produktion av livsmedel och skogsråvaror.

Och så vill vi ha tillägget: Regeringen stöder förslagets ambition att stärka övervakningssystem för markhälsa samt att medlemsstaterna ska implementera metoder för hållbart brukande.

Det är också detta, tror jag, som Vänsterpartiet har framfört i utskottet. Om inte regeringen ställer sig bakom detta vill jag anmäla en avvikande ståndpunkt om det.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Bara för ordningens skull: Detta är en diskussionspunkt i dag här i EU-nämnden. Sedan förstår jag att det är tänkt att vara en överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 5 oktober. Du kan ju fundera på det, Daniel, om du ska anmäla avvikande ståndpunkt nu eller hur du vill göra. Men det kommer att bli en överläggning, enligt den information jag har – jag ser jakande nickningar från departementets sida, så det verkar som om jag har korrekt information.

Anf. 40 BEATRICE TIMGREN (SD):

Tack, ministern, för dragningen! Jag förstår att detta är i ett tidigt läge, och vi fick även dragning i utskottet i veckan.

Från Sverigedemokraternas sida är vi överens med statsrådet om att det är av stor vikt att medlemsländernas kompetens och inflytande bevaras när ett sådant här förslag diskuteras.

Vi välkomnar dessutom att regeringen är tveksam till ett behov av en gemensam EU-lagstiftning. Det nuvarande förslaget, som innebär att varje medlemsstat ska upprätthålla nationella markdistrikt och implementera ett övervakningssystem för markhälsa, presenterar tydliga utmaningar för Sverige, inte minst när det gäller att etablera homogena markdistrikt. Att införa ett sådant här system skulle innebära avsevärda praktiska och ekonomiska utmaningar, vilket gör gemensam EU-lagstiftning på området problematiskt.

Vi har alltså inga avvikande ståndpunkter.

Anf. 41 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar också för dragningen.

Den här punkten var ju med som information i miljö- och jordbruksutskottet. Vi kan konstatera att de olika ståndpunkterna nu skiljer sig åt. Tidigare, när förslaget till ståndpunkt kom från Klimat- och näringsdepartementet, stod det: ”Regeringen anser att marken är en viktig resurs som behöver värnas och att den på sina håll är hotad till skada för klimatet, den biologiska mångfalden, människors hälsa, livsmedelsproduktionen och den cirkulära ekonomin. Markens många ekosystemtjänster behöver upprätthållas. God markhälsa ökar till exempel förutsättningarna för att marken ska kunna fungera som kolsänka och bidrar till att upprätthålla en långsiktig produktion av livsmedel och skogsråvaror.”

Som vi kan se är nyckelbegrepp som ”den biologiska mångfalden” med mera strukna. Det beklagar vi. Vi tycker att det är viktigt att det också ingår.

Vi är positiva till lagstiftningen och tycker att den ska ge lika förutsättningar för alla i EU. Vi menar att det skiljer sig länder emellan och har förståelse för att det måste ske en viss landsanpassning. Vidare tycker vi att det är viktigt att man kommer igång med övervakningsprogram, och vi välkomnar att skogen ska inkluderas. Där har vi i dagsläget ingen koll eller övervakning, så det skulle vara mycket värdefullt.

Vi tycker också att detta är både EU-kompetens och nationell kompetens. Vi skulle kunna ta parallellen med jordbrukspolitiken, där det finns väldigt mycket EU-kompetens i att bördiga jordar och frisk mark är viktigt för att EU ska kunna nå sina klimatmål och sina mål för biologisk mångfald enligt den europeiska gröna given.

Anf. 42 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Som sagt är det statsrådet Pourmokhtari som har beredningsansvaret för frågan totalt sett i Sverige, och den kommer också att beslutas i miljørådet.

Att frågan kommer upp i jordbruks- och fiskerådet är en tradition som vi började vara tydliga med från det svenska ordförandeskapet under förra halvåret, nämligen att det är viktigt att vi belyser frågor som hanteras i andra rådskonstellationer ur en skogs- och jordbruksaspekt när så sker. Så har vi framgångsrikt gjort i flera andra fall, och medskicken från den delen går vidare till miljöministrarna och deras vidare hantering. Det är i det ljuset detta ska ses.

Det planeras för en överläggning om fakta-PM i MJU om ett par veckor, preliminärt den 5 oktober.

Jag kan instämma med Timgren, nämligen att vi ser problem med det förslag som nu är utskickat. När det gäller exakt var vi landar får vi ju se vart förhandlingarna och diskussionerna tar vägen. Men som det ser ut nu, med den detaljnivån, ser vi som sagt problem med att applicera detta i Sverige utan stora kostnader. Vi kan konstatera att det är ett perspektiv som uppstår ibland, det vill säga att utgångspunkten är andra typer av natur än vad vi har. Det är väl där grundproblematiken ligger.

Att vi är för att vi ska ha en god markhälsa i både jordbruksmark och skog råder det ingen tvekan om. Om den här vägen är den mest effektiva får vi se när vi går vidare.

Anf. 43 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag tackar för redogörelsen.

Det vi vänder oss emot är uttrycket ”regeringen är dock tveksam till om det behövs en EU-lagstiftning”. Det lämnar ju väldigt mycket att önska i form av klarhet. Vi får svårt att förstå om man är för eller emot. Och detta närmar sig; veckorna rullar på.

Det är en sak om man säger: Vi är emot detta. Vi tror inte att vi kan driva igenom det, och därför ska vi justera det. Vi kan inte gå in i en förhandling med något som innebär att vi är negativa, för det kommer inte att gynna Sveriges sak. Vi tänker gå in med en attityd där vi vill förbättra direktivet.

Då handlar det om att man kanske egentligen har tagit ställning mot ett direktiv men att man inte anser att det gynnar Sverige att förhandla på det sättet.

Men om man säger ”tveksam” har vi ingen aning. Vi vet inte om ni är för eller emot ett direktiv. Det är därför vi tycker att denna mening ska bort.

Sedan har vi i likhet med Miljöpartiet en del att framföra när det gäller texten i ståndpunkten. Efter första meningens ”resurs som behöver värnas” skulle vi vilja lägga in bisatsen ”och att den på sina håll är hotad till skada för klimatet, den biologiska mångfalden, människors hälsa, livsmedelsproduktionen och den cirkulära ekonomin”.

Vi skulle också, efter ”skogsråvaror” lite längre ned i första stycket, vilja stryka meningen: ”Regeringen är dock tveksam.” I stället vill vi ha in stycket: Regeringen anser att detta direktiv ser behovet av att höja medvetenheten om markhälsans betydelse genom EU-samarbete. EU bör vara i framkant när det gäller forskning och innovation inom markövervakning, särskilt med tanke på de mål som har satts upp i den europeiska gröna given.

Anf. 44 DANIEL RIAZAT (V):

Nu finns det ett antal olika avvikande ståndpunkter som jag också skulle kunna ställa mig bakom, men jag håller fast vid att vi vill ha det ganska kort. Jag tackar för svaret från ministern, men vi är inte heller nöjda med det här. I enlighet med det jag anförde i mitt tidigare inlägg vill jag alltså framföra Vänsterpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 45 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag instämmer i det Jytte Guteland framför och skulle gärna sälla mig till den avvikande ståndpunkten.

Jag har en fråga till ministern. Svaret andas lite grann att Sverige har andra förutsättningar. Jag läser att Sverige har bättre förutsättningar vad gäller markhälsa. Vill ministern förtydliga om det är så man ser på saken, och i så fall om vi vet detta eller om det är en känsla?

Finns det över huvud taget belägg i forskning och övervakning för att vi har en god markhälsa i Sverige, med tanke på det väldigt intensiva skogsbruk och jordbruk som vi har fört? Det är ett skogsbruk som dess-

utom på ett ganska extremt sätt har tillämpat markberedning som innebär att man plöjer i före detta skogsmark, vilket bidrar till att tungmetaller släpps ut och att vatten förbrunas och förgiftas vilket leder till att gravida kvinnor inte rekommenderas äta fisk från sjöar i Sverige på grund av alldeles för höga halter av tungmetaller som kvicksilver i fisken.

Det finns alltså en del data, forskning och råd kring detta. Har ministern ändå fog för att säga att Sverige har kommit längre? Vad baseras annars den hintan på?

Anf. 46 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jytte Guteland har ju föredömligt fört fram hur vi socialdemokrater ser på det här, men jag skulle vilja lägga till att vi som sagt delar mycket av det som står i ståndpunkten om att man behöver fortsätta förhandla för att direktivet ska bli så bra som möjligt ur svenskt perspektiv. Men kärnfrågan som jag menar behöver redas ut i det här skedet kommer ju att komma tillbaka. Det ska ske överläggning med miljö- och jordbruksutskottet, och den kommer att komma tillbaka inför miljørådet.

Statsrådet representerar ju hela regeringen, och jag tycker att det behöver förtydligas när landsbygdsministern ska föra fram hur Sverige ser på det här till sina jordbruksministerkollegor hur den svenska regeringen ser på detta.

Det finns en markstrategi som är beslutad på EU-nivå, och det här förslaget gäller hur man ska gå vidare. Anser regeringen att det är med ett direktiv som den här frågan ska jobbas med i EU? Det framgår faktiskt inte riktigt, eftersom man dels har en text som handlar om hur man vill förbättra direktivet, dels en mening där man säger att man är tveksam till om det behövs gemensam EU-lagstiftning. Om man är tveksam till det – vilka instruktioner kommer den svenska regeringen att ge, oavsett om det är miljöministern eller landsbygdsministern? Vad kommer man att säga?

Driver Sverige något annat än att det ska vara ett direktiv för att genomföra markstrategin? Det behöver redas ut, tycker jag, i det här skedet. Sedan kan man ha synpunkter i sak eller som Jytte Guteland säger att vi har några delar som vi skulle vilja ändra i ståndpunkten. Men det där är kärnfrågan som jag tycker att den svenska regeringen behöver svara på.

Anf. 47 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Tack, landsbygdsministern, för föredragningen!

Jag tänker så här: Vill man missförstå det här kan man göra det.

Jag tycker att det är precis rätt ingång som det är skrivet i den här ståndpunkten. Vi är tveksamma till ett antal nya detaljregleringar från EU, och det tror jag är precis det som regeringen här vill lyfta fram. Vi har ju sett förslag på förslag nu som vill in och detaljstyra på olika sätt.

Vad gäller frågan om det ser bra ut för Sveriges åkerjordar – det är det jag kan hänvisa till i det här läget – kan jag svara att det gör det. Det kom en ganska stor, gedigen rapport för något år sedan som visar att Sveriges åkerjordar mår bra. De har en ökande mullhalt eftersom det bedrivs växelbruk i det stora hela. Därför går vi in i den här frågan, precis som i många andra frågor, med en väldigt god start.

Om det sätts upp procenttal och så vidare finns det risk att vi binder ris till egen rygg igen med ökande kostnader och ökande svårigheter för

svenskt jordbruk. Det är motsatsen till vad vi behöver i nuläget när vi behöver öka vår egen produktion och stärka vår konkurrenskraft. Därför tycker jag att regeringen landar bra i det här tidiga skedet. Det tas sedan vidare vid en överläggning i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Jag har uppfattat att det finns en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet och Socialdemokraterna och en annan från Vänsterpartiet. Jag uppfattade också att det fanns två frågor, dels kring själva direktivet, dels kring markhälsa.

Anf. 49 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! Man kan väl konstatera att delar av frågan från Rebecka Le Moine utgår från hur man beskriver skillnader mellan europeiska länders naturförutsättningar. Det som är applicerbart i Centraleuropa kanske inte är lika självklart applicerbart här. Sverige är ett stort land med en natur som skiljer sig väldigt mycket från den mer centraleuropeiska, och det är ju en del i det. Jag tycker att ledamoten Widegren förklarade övriga delar bra.

Det här är som sagt i ett väldigt tidigt skede. Det jag ska diskutera på Agrifish på måndag är jordbruks- och skogsbruksaspekterna av förslaget. Regeringen är tveksam, och i alla fall för mig ligger det i det ordet att beroende på hur vidare process kommer att ske, hur förhandlingarna går i miljö- och jordbruksutskottet och vilken omfattning det blir på regleringen är regeringen tveksam till om det är nödvändigt med en bindande lagstiftning på europeisk nivå i den här frågan. Tydligare än så tror jag inte att jag kan kommunicera i det här läget.

Anf. 50 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack, ministern, för svaret!

Det finns en del skrivet om jordhälsa och åkermark, men i Sverige har vi ingen övervakning av jordhälsan i skogslandskapet – och Sverige är ändå ett skogsland som till cirka 70 procent på olika sätt är täckt av skog. Det är alltså av enorm vikt att vi börjar få koll på hur markhälsan faktiskt är. Det borde man kunna välkomna oavsett vilken syn på skogen man har. Vi har alla ett intresse av att skogarna är resilienta, kan tåla ett förändrat klimat och kan förse Sverige med skogsråvara för lång tid framöver. Därför hoppas jag att ministern kan ta med sig det och välkomna all typ av övervakning och förhöjd kunskap inom området.

Anf. 51 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Tack så mycket, landsbygdsministern!

Jag vill bara vara tydlig med att vi socialdemokrater ställer upp på stora delar av den här svenska ståndpunkten. Vi tycker att Sverige ska fortsätta förhandla så att det här sättet att arbeta med markstrategin blir bra för Sverige i form av ett direktiv.

Det jag fortfarande inte tycker är tydligt från den svenska regeringen, och som jag gärna vill ha ett svar på, är om den svenska regeringen anser att det är med ett direktiv man ska jobba med den här frågan. Så måste man

ju inte göra! Den svenska regeringen kan alltså tycka något annat, och då borde man säga det.

Vi behöver ha svar på om det är med ett direktiv som regeringen tycker att man ska fortsätta jobba med den här frågan. Nästa skede håller vi med om, nämligen att man behöver jobba för att se till att det här blir så bra som möjligt utifrån svenska perspektiv. Det gör vi i alla förhandlingar, men det är ju det här som är oklarheten i och med att det faktiskt står att regeringen säger att man är tveksam till om det behövs gemensam EU-lagstiftning. Driver regeringen något annat, eller står man bakom ett direktiv men vill göra det så bra som möjligt? Det är det vi behöver veta.

Anf. 52 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Jag tror inte jag kan bli tydligare än förut. Regeringen har en tveksamhet beroende på hur utfallet blir i de diskussioner som självklart kommer att ske. I det här tidiga skedet ser vi en tveksamhet om det behövs en gemensam EU-lagstiftning på området. Landar lagstiftningen ned på ett sätt så att man ser att den är applicerbar, ändamålsenlig och kostnadseffektiv i en svensk kontext är det mycket möjligt att den tveksamheten övergår i klarhet.

Vi är tidigt i processen och har tidiga dialoger. Det kommer att bli en riktig överläggning med ansvarigt statsråd, men initialt finns en tveksamhet till behovet av en lagstiftning. Det är såklart avhängigt av huruvida förhandlingarna går åt rätt eller fel håll.

Anf. 53 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Det är alltid svårt att gå i polemik med någon som har en trevlig uppsyn, som landsbygdsministern har! Men jag måste säga att det här blir flummigt. Det är för tidigt, eller snarare för sent, att prata om huruvida man vill ha ett direktiv eller inte. Antingen vill man ha det eller så vill man det inte. Det här är inte *Filosofiska rummet*.

Det är klart att det finns nackdelar med direktiv. Det vet väl alla? Det finns också fördelar. Men någonstans måste vi ju veta om regeringen är intresserad av detta eller inte. Sedan kan vi prata om "hur:et", alltså om det finns ett pris när man vill rösta nej eller inte. Så är det väl överallt? Vill ni gå in i de här förhandlingarna över huvud taget, eller är ni bara emot?

Anf. 54 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! Tack, Jytte Guteland!

Jag får svara med en motfråga. Tycker Socialdemokraterna att vi ska säga ja till ett direktiv innan vi vet hur det är utformat? Det blir ju en inställning som jag tycker är mer märklig än att man kan konstatera att det finns tveksamheter kring ändamålsenligheten, den ekonomiska försvarbarheten, i ett direktiv i ett tidigt skede där jag på måndag är satt att diskutera med övriga Europas jordbruksministrar jordbruks- och skogsbruksaspekterna av förslaget som ligger på bordet.

Det här är ju inte klart i en handvändning i de europeiska kvarnarna heller, vilket ledamoten Guteland mycket väl känner till, och det är ingen okontroversiell produkt i sig. Jag är satt att värna de svenska intressena, och initialt kan vi se att för svensk kontext kan det här innebära stora problem. Det betyder inte att vi inte kommer att prata om och diskutera det här. Men det finns initialt en tveksamhet kring om det ska vara en

gemensam lagstiftning eller om det ska göras på något annat sätt. Det kommer ju att vara det man säger på måndag.

Sedan blir det vidare överläggning med ansvarigt statsråd Pourmokhtari samt under processens gång. Inför ett slutgiltigt ställningstagande kommer också EU-nämnden precis som vanligt att få säga sitt en gång till.

Anf. 55 MATILDA ERNKRANS (S):

Vi ska väl inte förlänga den här debatten alltför mycket, men jag vill framhålla att det är Peter Kullgren som är landsbygdsminister och åker och förhandlar med andra EU-länder.

Om man nu är tveksam till att det ska vara en gemensam EU-lagstiftning, menar ministern att det är helt uteslutet att Sverige på det här mötet skulle föra fram det Sverige egentligen tycker, nämligen att man vill jobba med det här i projektform eller att detta inte är rätt sätt att ta sig an arbetet med förbättrad markhälsa? Är det ett helt uteslutet scenario? Det får gärna landsbygdsministern svara på.

När det gäller Socialdemokraternas syn vill jag säga att vi tycker att man ska fortsätta förhandla – det finns mycket kvar innan direktivet är färdigt att ta ställning till. Men vi tycker att man ska fortsätta förhandla utifrån det direktiv som ligger nu. Vad gäller hur man tar ställning till det som kommer är det något som inleds nu. Men regeringen har sagt att man är tveksam till EU-lagstiftning på det här området. Då borde regeringen kunna vara tydlig gentemot oss men också gentemot dina ministrar. Om det inte ska vara gemensam EU-lagstiftning, vad försöker du då samla dina landsbygdsministrar med i stället när man ska hantera frågan om en förbättrad markhälsa? Du kanske är i något skede som jag inte förstår. Det är väl detta som vi undrar över, när ståndpunkten är utformad på det här sättet.

Anf. 56 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! På måndag kommer jag självklart att beskriva de problem som vi ser med det här förslaget som det är nu. Utifrån den förhandlingen får vi se vilken den slutgiltiga positionen blir när vi har detta skarpt på bordet och det ska hanteras slutgiltigt i miljørådet.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns likalydande avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna och Miljöpartiet i enlighet med det som Jytte Guteland har redogjort för samt en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet i enlighet med det som Daniel Riazat har redogjort för.

I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Ansvarigt statsråd är Johan Forssell.

Anf. 58 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! På rådsmötet väntas kommissionen gå igenom aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor i sedvanlig ordning, bland annat WTO:s jordbruksförhandlingar och pågående frihandelsförhandlingar. Det har inte hänt så mycket sedan frågan var uppe senast på jordbruks- och

fiskerådet i juni. Vi kan dock konstatera att EU:s frihandelsförhandlingar med Australien inte kunde avslutas i juli enligt målsättningen. Dessa förhandlingar tar nu sikte på avslut under hösten.

Det spanska ordförandeskapet prioriterar att få avtalen med Chile, Mexiko och Mercosur närmare ikraftträdande. Avtalet med Chile kan komma att undertecknas före årets slut. Därefter ska Europaparlamentet ratificera avtalet innan det kan träda i kraft.

Handelsrelationerna med Ukraina är alltså i starkt fokus i EU. De preventiva skyddsåtgärderna för vete, majs, solrosfrön och rapsfrön, det vill säga obligatorisk transit genom Polen, Ungern, Slovakien, Rumänien och Bulgarien, löper ut i dag, den 15 september. Dessa medlemsstater förordar att kommissionen beslutar om en förlängning, vilket de flesta övriga medlemsstater motsätter sig. Sverige anser inte att skyddsåtgärderna bör förlängas.

Anf. 59 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi har fått en utskickad ståndpunkt. Sedan är det väl det talade ordet som gäller. Men i juni, när vi senast hade ett liknande ärende uppe, som statsrådet själv också hänvisade till, var vi i enlighet med ett förslag från Socialdemokraterna överens med regeringen om att man skulle tillföra rättvis handel. Därför borde det faktiskt ha funnits med i ståndpunkten redan nu. Om det nu inte är så borde det väl vara lika enkelt den här gången att föra in regionala frihandelsavtal som främjar en rättvis handel, svenska exportintressen och så vidare. Min fråga är varför det inte finns med. Man borde hålla i det som vi var överens om i juni och fylla på med rättvis handel.

Anf. 60 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag instämmer med föregående talare. Det här var med i den förra ståndpunkten, som vi refererar till. Jag hoppas att dessa viktiga ord kan komma tillbaka till den svenska ståndpunkten.

Sedan vill jag framföra att vi är djupt kritiska till de här frihandelsavtalen. Vi menar att de absolut inte främjar en fri handel utan snarare gynnar de starkaste kapitalen. Man kan också se i den svenska ståndpunkten att fokus ligger på just exportintresset. Miljön nämns i en bisats och beskrivs som ett exempel på "viktiga värden". Det här tycker jag är verklighetsfrånvänt i ljuset av att vi lever som om vi hade fyra jordklot. Miljön och planetens gränser måste vara något centralt när man utformar handelsavtal, men så är det över huvud taget inte i dag.

Handelsavtalet mellan EU och Mercosur exemplifierar detta. Det strider helt mot EU:s Green Deal och de mål som har satts upp både för klimatet och för att stoppa arters utrotning och förlust av biologisk mångfald. Själva avtalets natur är beroende av att man fortsätter med destruktiva jordbruksmetoder som sätter mer press på naturresurserna och samhällena.

Avtalet förväntas öka nötköttsimporten till EU med upp till nära 100 000 ton om året. Det här är någonting som inte skulle göra det lättare för till exempel svenska bönder, vars produkter vi i svensk politik brukar ha enighet om ska värnas framför det brasilianska fulköttet. En studie som Frankrikes regering publicerat uppskattar att avtalet skulle leda till en 25-procentig ytterligare ökning av avskogningen i Sydamerika. Detta är

2023/24:1
15 september

också någonting som vi gemensamt brukar fördöma i Sveriges riksdag. Det kommer även att ha enorma konsekvenser för de urfolk som bor där.

Vidare finns stora faror och problem vad gäller kemikalier och bekämpningsmedel. Bekämpningsmedel som inte uppfyller kriterierna i EU kan nu säljas i tredjeländer enligt det här avtalet, användas på grödor och sedan återvända till Europa som restämnen i vår mat. Det här är någonting som har väckt stora protester och stark kritik från bondeorganisationer, företag och urfolk, som är djupt oroliga och kritiska mot handelsavtalet Mercosur.

Att miljön inte nämns som en central del i den svenska ståndpunkten gör att vi i Miljöpartiet inte kan stå bakom denna. Vi anmäler därför en avvikande ståndpunkt.

Anf. 61 BEATRICE TIMGREN (SD):

Herr ordförande! Vi från Sverigedemokraterna tycker att det är viktigt att alla länder säkerställer tillgång till näringsriktiga livsmedel, främst för sina medborgare. Internationell handel kan hjälpa länder att skapa variation när det gäller livsmedel och minska sårbarheten kopplat till produktionssvackor och klimatrelaterade utmaningar. Men vi måste också vara medvetna om att handel med jordbruksprodukter är en komplex fråga. Vi har geopolitiska hinder, vilket vi inte minst kunde se under pandemin. Det här understryker också vikten av att ha robusta och välfungerande logistiknätverk för att säkerställa stabil tillgång på livsmedel. Det är inte bara pandemin som har visat tecken på detta. Vi har också andra politiska spänningar. För Sverige och EU är det viktigt att beakta alla dessa faktorer och överväga sina positioner i handelsrelaterade frågor.

Från vår sida vill vi belysa vikten av att Sverige för en politik som erkänner komplexiteten i de här frågorna och sätter svenska medborgares välfärd i främsta rummet. Men vi lämnar ingen avvikande ståndpunkt.

Anf. 62 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Vänsterpartiet ställer sig bakom det som Rebecka Le Moine har anfört från Miljöpartiets sida. För Vänsterpartiet är det väldigt viktigt att vi har en handelspolitik som är rättvis och inte innebär försämringar för medborgare i de länder som omfattas. Vi menar att en rättvis handelspolitik sätter människor, social rättvisa, djur, klimat och miljö främst och fokuserar på samhällsvinster för alla och inte bara vinster för de stora företagen. Eftersom vi inte heller kan se att det är den typen av frågor som prioriteras i ståndpunkten vill jag i enlighet med det som anförts från Miljöpartiet anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 63 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! "Rättvis" är ett av de adjektiv som står med i WTO-avtalens preambler liksom i WTO-deklarationen för att definiera den handel som eftersträvas. Regeringen anser att stöd till ett multilateralt och regelbaserat handelssystem inkluderar rättvisa. Därför har förslaget ändrats.

Anf. 64 MATILDA ERNKRANS (S):

Efter samrådet vi hade den 21 juni 2023, vilket bara är några månader sedan, har alltså regeringen läst på och gjort ett omtag i vad man tycker – uppfattar jag statsrådet rätt? Den 21 juni var vi överens om att vi i den svenska ståndpunkten skulle lägga till att man ska främja en rättvis handel. Det stod om WTO i ståndpunkten då också. Men då var vi överens om att man skulle lägga till detta med att främja en rättvis handel. Sedan handlar det i texten om att främja svenska exportintressen av jordbruks- och livsmedelsprodukter samt viktiga värden såsom klimat, miljö och människors och djurs hälsa. Men nu, några månader senare, har regeringen ändrat sig. Är det så jag ska förstå det?

Anf. 65 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! Ledamoten Ernkrans får tolka det hur hon vill. Vi anser att rättvisa inkluderas i det här. Därför har ståndpunkten ändrats i det förslag som nu ligger. Regeringen tycker inte att vi ska ha en orättvis handel, om det är det som man far efter, utan detta är givet i de avtal som redan finns och som vi förhåller oss till.

Anf. 66 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tycker att detta är mycket beklämmande, eftersom vi för inte så länge sedan fick till en förändrad ståndpunkt och hade en skrivning som vi alla enades om och där rättvis handel var med. Nu står det ”människors och djurs hälsa” som någon typ av omskrivning av det. Det är över huvud taget inte jämförbart att säga att man ska värna viktiga värden såsom människors hälsa. Det ger inte samma kraft och tydlighet som när man skriver att man ska värna och främja en rättvis handel. Detta är inte det som vi kom överens om förra gången i den svenska ståndpunkten. Jag vill uppmärksamma att det verkligen är en nedgradering att bara nämna att människors hälsa ska främjas. Det är inte samma sak som mänskliga rättigheter eller rättvis handel.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Jag tolkar det som att det också är en avvikande ståndpunkt, i fall statsrådet inte säger ”rättvis handel”.

Anf. 68 MATILDA ERNKRANS (S):

Också jag beklagar att regeringen har ändrat sig. Jag tyckte att det var bra att vi kunde brett i Sveriges riksdag, faktiskt enhälligt i Sveriges riksdag i form av det beslut som vi fattade i EU-nämnden den 21 juni, vara överens om att vi ska driva ”rättvis handel”. Jag beklagar att man har ändrat sig. ”Regelbaserad” är inte detsamma som ”rättvis” handel. Vi får anmäla en avvikande ståndpunkt och vidhålla det vi hade en enhällighet om så sent som den 21 juni, nämligen att man mycket väl kan främja en ”rättvis handel”.

Anf. 69 MALIN BJÖRK (C):

Jag vill ansluta mig till det Matilda Ernkrans uttrycker nu senast. Det är beklagligt att detta med ”rättvis” har tagits bort. Jag vill därför ansluta mig till den avvikande ståndpunkten från Socialdemokraterna.

Anf. 70 DANIEL RIAZAT (V):

Vänsterpartiet anser också att det är beklämmande. Någonstans måste man ställa sig frågan. Om det på något sätt är så att regeringen inte vill ha en orättvis handel lär det inte vara något problem att ställa sig bakom den rättvisa handeln. Det finns inte något mittemellan.

Väldigt mycket inom politiken är gråzoner. När det gäller handel är det väldigt mycket klara zoner. Det är antingen ofta rättvist eller så är det inte det. Sedan finns det olika skalor av orättvisor, kan man säga. Vi anser helt enkelt det måste finnas med någonting gällande rättvis handel.

Jag ställer mig också bakom det Miljöpartiet nämnde gällande skrivningen om människors hälsa. Det är bra. Skriv jättegärna om människors hälsa. Men det är inte samma sak som att mänskliga rättigheter ska respekteras. Jag har släktingar i mitt födelseland Iran som har en jättegod hälsa, men de lever i en diktatur. Det är inte riktigt samma sak. Jag vet inte om det är feltänk från regeringen eller att det har blivit slarv med skrivningarna. Lite märkligt är det ändå att texterna har ändrats under den här korta tiden.

Sedan har Vänsterpartiet tidigare anmält en avvikande standpunkt. För oss handlar det om mer grundläggande problematik. Vi ställer oss kritiska till WTO och dessa typer av avtal. Vi menar att de i grunden i de flesta fall inte har respekterat mänskliga rättigheter, urfolken och en rättvis handel.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Har landsbygdsminister Kullgren några avslutande ord? Nej, han avstår från det.

Jag konstaterar att det finns likalydande avvikande standpunkt om rättvis handel från Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Det finns en tidigare avvikande standpunkt från Vänsterpartiet som återupprepades av Daniel Riazat. Sedan är Miljöpartiet och Vänsterpartiet överens i enlighet med det som har föredragits här under EU-nämndens överläggningar i dag. Jag uppfattar att det är de olika avvikande standpunkterna som finns, och det nickas bekräftande.

Därmed kan jag konstatera att det ändå finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa är dagordningspunkt 5, En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden: Att forma framtiden för EU:s landsbygdsområden. Det är statsrådet Kullgrens egen punkt, och det är en diskussionspunkt.

Anf. 72 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Sverige välkomnar visionen som starkare, sammanlänkande, resilienta och välmående landsbygdsområden 2040. Visionen för EU:s landsbygdsområden ligger väl i linje med målen för den svenska landsbygdspolitiken. Sverige är med och bidrar till att målen och visionen ska uppnås.

En utgångspunkt i genomförandet av landsbygdsvisionen är att det är många politikområden som bidrar till landsbygdernas utveckling. Att stärka analyser och konsekvensbeskringar för hur insatser inom olika politikområden kommer landsbygderna till del är därför en viktig åtgärd. Ett stärkt landsbygdsperspektiv inom olika politikområden bidrar inte enbart till att främja landsbygdernas utveckling utan stärker även effektiviteten i de insatser som görs inom respektive politikområde.

En annan utgångspunkt är att landsbygdsområden ser olika ut och har olika förutsättningar. Det finns en stor variation av sociala, ekonomiska och miljömässiga förutsättningar för olika landsbygdsområden. Insatserna måste därför utformas för att kunna anpassas till landsbygdernas olikheter.

På rådets möte den 18 september kommer det fortsatta genomförandet av EU:s landsbygdsvision att diskuteras. Diskussionen kommer att vara ett inspel till det förslag till slutsatser som det spanska ordförandeskapet planerar att utarbeta.

På miljö- och jordbruksutskottets möte kom en diskussion om att man såg risker med visioner som ganska snabbt kommer ned till bindande åtaganden, direktiv, förordningar eller var det nu kan vara. Där vill jag bara påpeka att regeringens uppfattning är att det ska vara en vision och att man inte går framåt med bindande delar ur detta innan det i sådana fall analyseras noga.

Anf. 73 BEATRICE TIMGREN (SD):

Herr ordförande! Vi håller med om att det är viktigt att man ska värna landsbygden och att landsbygden är viktig för kultur och traditioner som kan gå förlorade vid en urbanisering. Att värna det kan vara en del av en vision. Men som ministern nämnde ser vi också risken att visionen inom EU ofta tenderar att bli lagstiftning.

Det sades här att det ser väldigt olika ut inte bara inom EU, utan även inom Sverige ser landsbygden olika ut eftersom det är ett avlångt land. Det är viktigt att man har lokal förankring. Därför är det ytterst viktigt att beslut fattas på nationell nivå.

Hur kommer regeringen att jobba för att behålla det som just en vision, ifall visionen antas?

Anf. 74 JYTTE GUTELAND (S):

Tack ännu en gång till landsbygdsministern. Från Socialdemokraternas håll tycker också vi att den svenska ståndpunkten är rimlig. Jag vill ändå framföra en synpunkt på ordet "hållbar".

Vi har med "resilient" och att landsbygden ska vara motståndskraftig. Jag tolkar det ganska mycket i klimat- och miljösammanhang som att man ska klara att stå emot de förändringar som sker. Det är självklart en viktig del av ett hållbarhetsarbete.

Men landsbygden är också en del av en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar framtid. Det är kanske många gånger också den del av EU och Sverige som kommer att prövas när vi har extremväder eller när vi har svårigheter som den globala upphetningen innebär. I den mån regeringen kan få med hållbarhetsperspektivet och tala lite bredare om en hållbar landsbygd är det väldigt positivt, vill jag bara nämna.

Sedan måste jag säga att kommissionens meddelande om blomstrande källor av natur låter väldigt poetiskt.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Från *Filosofiska rummet* till lyriktimmen. Med det ger jag ordet tillbaka till landsbygdsminister Kullgren.

Anf. 76 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Tack för medskicken. Konkret till ledamot Timgren kan jag säga att vi framför detta i ett läge där vi nu diskuterar det. Sedan är det upp till ordförandeskapet att försöka sammanfoga alla åsikter till slutsatser som vi ska komma överens om sedan. Det blir det konkreta svaret. Vi kommer att framföra det som jag framförde här. I övrigt tackar jag för medskicken.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Därmed kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi rasslar vidare till fiskefrågor. Det är dagordningspunkt 6, EU och Förenade kungariket: Årligt samråd om fiskemöjligheter.

Anf. 78 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Avsikten med diskussionen om fiskemöjligheter för bestånd som ska delas mellan EU och Storbritannien är att rådet ska ges möjligheter att lämna synpunkter inför de kommande förhandlingarna om fiskemöjligheter för nästa år.

Det är kommissionen som företräder EU i förhandlingarna. Utgångspunkten är handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien. Förhandlingsresultatet förs sedan in i EU:s kvotfördelning för Nordostatlanten som beslutas vid jordbruks- och fiskerådsmötet i december. Det är ett stort antal bestånd som ska delas mellan EU och Storbritannien. Relationen mellan parterna på fiskeområdet är komplicerad.

Diskussioner kan väntas vad gäller både fångstnivåer och olika villkor för fiskets bedrivande. Det gäller inte minst i Keltiska sjön där beståndssituationen är problematisk. Sverige har ett begränsat fiske inom ramen för detta avtal. Men för svenska fiskare är det fortsatt viktigt att säkra tillträde till brittiska vatten i Nordsjön för till exempel sill, makrill och tobis.

Regeringen anser att fångstnivåerna för de gemensamma bestånden ska grunda sig på målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken samt handels- och samarbetsavtalet. Likabehandling samt möjlighet till fortsatt flexibilitet mellan områden är viktiga frågor. Det är särskilt viktigt för att säkerställa att svenska fiskare även i fortsättningen ska ha tillgång till brittiska vatten för de fiskerier där det finns en tradition av detta.

Anf. 79 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack, ministern, för föredragningen! Jag vill fatta mig kort. Det är viktigt att hålla vakt i förhandlingarna så att det inte leder till ett ökat fisketryck. Jag menar att vi inte bara ska sikta på eller tycka att det är angeläget att nå målen om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximal hållbar avkastning, utan det ska vara ett absolut golv i förhandlingarna. Att landningsskyldigheten möjliggörs och att den vetenskapliga rådgivningen om försiktighetsansatsen utgör grunden för beslut tycker vi är självklart.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 81 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Avsikten med dagordningspunkten är att rådet ska lämna synpunkter till kommissionen inför kommande förhandlingar mellan EU och Norge och mellan EU och andra kuststater i Nordostatlanten om fiskemöjligheter för gemensamma bestånd för 2024.

På samma sätt som i förhandlingarna med Storbritannien är det kommissionen som företräder EU i förhandlingarna. Förhandlingsresultatet antas sedan i samband med EU:s kvotfördelning för Nordostatlanten på jordbruks- och fiskerådsmötet i december.

Förhandlingarna med Norge styrs av olika ramavtal mellan EU och Norge och rör fisket i Nordsjön och Skagerrak. Sedan briterernas utträde ur EU delas bestånden i Nordsjön mellan EU, Storbritannien och Norge. Nivåerna på fiskemöjligheterna kommer att beslutas i trilaterala konsultationer mellan dessa länder.

Mellan EU och Norge är det framför allt tillträde till varandras vatten och utbyte av fiskemöjligheter liksom fiskemöjligheter i Skagerrak som är huvudfokus. I konstellationerna med Norge är det arterna i Skagerrak som räka, sill, torsk, kolja, vitling, rödspätta och skarpsill som är av stort intresse för Sverige.

De flesta bestånd i Skagerrak är dock desamma som i Nordsjön. I praktiken styrs därför fångstnivåerna i Skagerrak av de beslut som fattas mellan EU, Norge och Storbritannien. I praktiken är det endast vitling och räka som beslutas mellan EU och Norge.

Relationerna mellan EU och Norge har försämrats under senare år. Bland annat vill Norge i vissa fall med stöd av Storbritannien se en ny fördelning av flera arter. Det gäller bland annat torsk, Nordsjösill och arterna i Skagerrak. Norge vill också generellt minska EU:s tillträde till norska vatten samt förhindra det gränsöverskridande fisket i Skagerrak.

EU:s hållning har varit att kvotfördelningen ska fortsätta att grunda sig på traditionella fångstnivåer och försöka mana till sans och stabilitet för våra gemensamma bestånd och fiskenäringar. Detta har dock inte hittills gett effekt.

Förhandlingarna mellan kuststater avser fastställande av fiskemöjligheter för makrill, blåvitling, atlantisk sill och kungsfisk. Sedan flera år tillbaka har kuststaterna inte lyckats enas om kustavtal för dessa bestånd. Detta beror på att kuststaterna inte kan enas om hur bestånden ska fördelas. Frågan om fördelning kommer därför att fortsätta vara i fokus för konstellationerna mellan kuststaterna – EU, Norge, Ryssland, Färöarna, Grönland, Island och Storbritannien – under hösten.

Regeringen anser generellt att EU i förhandlingarna ska sträva efter att uppnå målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken, inte minst målet om maximal hållbar avkastning. Utöver detta anser regeringen att det är viktigt att bevara den traditionella fördelningen av fiskemöjligheter mellan parterna, liksom tillträden till varandras vatten. Detta är en viktig förutsättning för att också bevara det svenska traditionella fisket.

Anf. 82 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag vill i princip återupprepa det som jag sa under föregående punkt, att det är viktigt att förhandlingarna inte leder till ett ökat fisketryck. Jag nöjer mig med att fatta mig så pass kort.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar det i protokollet, så att det blir likalydande.

Anf. 84 BEATRICE TIMGREN (SD):

Tack, ministern, för dragningen! Ja, det är komplext med relationerna till Norge. Fiskare som jag har pratat med, speciellt fiskare på västkusten, anser att det är problematiskt med relationerna och möjligheter att fiska i norskt vatten. Därför undrar jag hur ministern ser på att det inom en snar framtid är möjligt att förbättra relationerna och att möjliggöra för svenska fiskare att fiska mer i norska vatten än vad som sker i dag.

Anf. 85 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Tack, ledamoten Timgren, för frågan! Det här ligger inte 100 procent i denna fråga. Men det är självklart något som vi verkar för i bilaterala kontakter med Norge. Under den närmaste tiden tror jag att mycket fokus kommer att vara på de större förhandlingarna, men vi har också egna avtal med Norge. Självklart gör vi allt vi kan för att de diskussionerna ska löpa på smidigt och förhoppningsvis inte sammanblandas med förhandlingarna med EU.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nu kommer vi till slutet, dagordningspunkt 8, Övriga frågor. Det är informationspunkter.

Anf. 87 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Jag kan svara på frågor om det finns några. Jag vill bara för EU-nämnden nämna att Sverige har anmält en övrig fråga till rådsdagordningen, där vi kommer att informera om det påträffade fallet av ASF i Sverige. Vi kommer kort att redogöra för vad som har skett och hur vi hanterar situationen enligt befintliga regler.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Där får man väl hoppas att det i återrapporten från det mötet noteras vad som sägs av våra europeiska vänner.

Anf. 89 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vet att miljö- och jordbruksutskottet i går fick en ordentlig dragning om den afrikanska svinpestens. Det är viktigt att regeringen gör rätt här och att vi använder all tillgänglig kunskap och erfarenhet som vi har för att hantera det allvarliga läget.

Hur har statsrådet tänkt ta sig an det faktum att det kanske inte är helt otroligt att statsrådet får frågor från andra landsbygdsministrar om stödet till den svenska forskningen när det gäller afrikansk svinpest? Vi har ju

precis hanterat det som EU-ministrarna och statsministrarna för fram, nämligen vikten av att fortsätta jobba med forskning och innovation. Det är sådant som ligger i de delarna och som man vill lyfta fram när det gäller konkurrenskraft.

Jag tror att det är väl känt bland statsrådets ministrar att vi hade forskning om afrikansk svinpest, som regeringen för några månader sedan ströp alla pengar till. Jag är bara lite intresserad, om den frågan kommer upp, av hur man ska hantera detta i ett EU-sammanhang. Vi är ändå beroende av att varje land gör sina insatser för att vi ska kunna hantera svåra utmaningar, och Sverige har dragit ned när det gäller att få fram ny kunskap om detta.

Anf. 90 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tycker att det är väldigt bra att frågan tas på största allvar. Naturen är otroligt komplex. Jag vill bara uppmärksamma ministern på en ny färsk studie från Polen som visar att vargen har en väldigt viktig roll i att faktiskt begränsa svinpesten. Det är nämligen så att när vargen äter vildsvin överlever detta virus inte i vargens tarmkanal. Vargar blir också en typ av städpatrull genom att just äta upp smittsamma vildsvinskadaver.

Detta är ett exempel på att naturens egna balanser kan visa sig vara väl värda att bevara och upprätthålla.

Som naturvårdsbiolog får jag ofta frågan vad som händer om vi raderar eller kraftigt begränsar en art i ekosystemet. Svaret är att vi inte vet förrän det redan har hänt. Jag gör detta medskick i all välmening men också med medvetenhet om att vi har olika syn på vargens roll i ekosystemet.

Anf. 91 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ja, det är sannerligen en allvarlig situation som vi befinner oss i. Myndigheterna har agerat snabbt och distinkt och finns på plats. Regeringen är självklart lyhörd och har en kontinuerlig dialog med myndigheterna – om det behöver fattas beslut. Det är självklart även diskussioner när det gäller resursfrågan.

Vad gäller den diskussion som har varit kring forskning om ASF är det delar av biståndsbudgeten som det berör. SLU har under innevarande år resurser för forskning kring detta. Efter att ha lyssnat på statsrådet Forssell kan jag konstatera att han har gett svaret att 98 procent av Vetenskapsrådets anslag är orört och att det också finns möjlighet att söka pengar därifrån till forskning kring detta, liksom andra forskningsområden.

Jag ska svara på en rak fråga från ledamoten Ernkrans. Självklart kommer vi att vara beredda att svara på frågor om forskning om ASF, liksom på alla andra tänkbara frågor som kan uppkomma på rådsmötet.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Stort tack för informationen! EU-nämnden är nog, precis som statsrådet säger, oerhört bekymrad över just detta med svinpesten. Därför blir det också intressant med återrapporten.

Med detta tackar vi statsrådet Kullgren med medarbetare för dagens deltagande i EU-nämnden.

2023/24:1
15 september

Innehållsförteckning

2023/24:1
15 september

§ 1 Allmänna frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 JESSICA ROSENCRANTZ (M).....	1
Anf. 5 MATILDA ERNKRANS (S).....	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 7 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	2
Anf. 8 JAN ERICSON (M).....	2
Anf. 9 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	2
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	3
Anf. 12 MATILDA ERNKRANS (S).....	3
Anf. 13 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	3
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 15 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	4
Anf. 16 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 17 ELIN NILSSON (L).....	5
Anf. 18 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	5
Anf. 19 MATILDA ERNKRANS (S).....	5
Anf. 20 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	6
Anf. 21 MATILDA ERNKRANS (S).....	6
Anf. 22 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	6
Anf. 23 MATILDA ERNKRANS (S).....	7
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 25 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	7
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 27 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	7
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 29 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	8
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 31 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M).....	9
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	9
§ 2 Jordbruks- och fiskefrågor	10
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 34 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	10
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 36 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	10
Anf. 37 JYTTE GUTELAND (S)	10
Anf. 38 DANIEL RIAZAT (V).....	11
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 40 BEATRICE TIMGREN (SD)	11
Anf. 41 REBECKA LE MOINE (MP).....	12
Anf. 42 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	12
Anf. 43 JYTTE GUTELAND (S)	13
Anf. 44 DANIEL RIAZAT (V).....	13
Anf. 45 REBECKA LE MOINE (MP).....	13
Anf. 46 MATILDA ERNKRANS (S).....	14
Anf. 47 JOHN WIDEGREN (M).....	14

Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 49	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	15
Anf. 50	REBECKA LE MOINE (MP).....	15
Anf. 51	MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 52	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
Anf. 53	JYTTE GUTELAND (S)	16
Anf. 54	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
Anf. 55	MATILDA ERNKRANS (S)	17
Anf. 56	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	17
Anf. 57	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 58	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	17
Anf. 59	MATILDA ERNKRANS (S)	18
Anf. 60	REBECKA LE MOINE (MP).....	18
Anf. 61	BEATRICE TIMGREN (SD)	19
Anf. 62	DANIEL RIAZAT (V).....	19
Anf. 63	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	19
Anf. 64	MATILDA ERNKRANS (S)	19
Anf. 65	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	20
Anf. 66	REBECKA LE MOINE (MP).....	20
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 68	MATILDA ERNKRANS (S)	20
Anf. 69	MALIN BJÖRK (C).....	20
Anf. 70	DANIEL RIAZAT (V).....	20
Anf. 71	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 72	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	21
Anf. 73	BEATRICE TIMGREN (SD)	22
Anf. 74	JYTTE GUTELAND (S)	22
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 76	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	22
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 78	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	23
Anf. 79	REBECKA LE MOINE (MP).....	23
Anf. 80	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 81	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	23
Anf. 82	REBECKA LE MOINE (MP).....	24
Anf. 83	ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 84	BEATRICE TIMGREN (SD)	25
Anf. 85	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	25
Anf. 86	ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 87	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	25
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 89	MATILDA ERNKRANS (S)	25
Anf. 90	REBECKA LE MOINE (MP).....	26
Anf. 91	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	26
Anf. 92	ORDFÖRANDEN.....	26